

European Rural Parliament

Venhorst 2017

Venhorstas Deklarācija

2017. gada 21. oktobris

Mēs, 250 dalībnieki no 40 Eiropas valstīm, no 2017. gada 18. līdz 21. oktobrim tikāties 3. Eiropas Lauku Parlamentā Vernhorstas ciematā, Ziemeļbrabantā, Nīderlandē ar Eiropas Padomes ģenerālsēkretāra aizbildnību un ar Eiropas Savienības institūciju pārstāvju, dažu valstu valdību un daudzu valstu pilsoniskās sabiedrības organizāciju līdzdalību.

Mēs diskutējam par lauku teritoriju vajadzībām un risinājumiem, kā nodrošināt lauku kopienu labklājību visā plašajā Eiropā. Eiropas Parlamenta laikā mēs fokusējamies uz lauku kopienu spēku uzņemties iniciatīvu un organizējam ekspedīcijas un darba grupas par sešām aktuālām tēmām: sekmēt uz attīstību virzītas kopienas, optimizēt kopienu infrastruktūru un pakalpojumus, rūpēties vienam par otru, iekļaujot visus kopienas locekļus, attīstot kopīgu lēmumu pieņemšanu, un veidot jauniem iedzīvotājiem atvērtas kopienas. Mēs pilnībā apzināties esošo situāciju un būtiskākos izaicinājumus Eiropā. Šie izaicinājumi iekļauj būtisku digitalizācijas pieaugumu, iedzīvotāju pārvietošanos no reģioniem ar zemāku attīstības līmeni uz attīstītākiem un no lauku teritorijām uz pilsētām, bēgļu plūsmu Eiropā, biodaudzveidības samazināšanos, klimata izmaiņas un to ietekmi daudzās Eiropas daļās un nepārtrauktus izaicinājumus saistībā ar resursiem un publiskajām autoritātēm Eiropā. Lauku kopienas spēj un vēlas sniegt ieguldījumu un sniegt ieguldījumu šiem izaicinājumiem.

Rezultāti no nacionāla līmeņa Lauku parlamentiem un citiem nacionāliem un starptautiskiem pasākumiem, ko divu gadu laikā kopš iepriekšējā Eiropas Lauku parlamenta organizējuši mūsu Eiropas un nacionālie partneri, kā arī diskusijas Venhorstā, apvienotas aicinājumā vietējiem iedzīvotājiem un politikas veidotājiem sniegt atbalstu lauku teritoriju dzīvotspējai un kalpos kā labs atbalsts pamatojumu un faktu nodrošināšanai, veidojot vajadzībām atbilstošas politikas un programmas. Mēs aicinām pilsoņus un politikas veidotājus palīdzēt veidot ilgtspējīgas lauku kopienas šādos veidos.

Infrastruktūra, pakalpojumi un komunikācijas iespējas

Daudzu lauku teritoriju sociālo un ekonomisko labklājību apdraud vāja infrastruktūra un nozīmīgu pakalpojumu likvidēšana vai to trūkums, piemēram, sabiedriskais transports, veselības un izglītības pakalpojumi. Mēs aicinām nozīmīgāko pakalpojumu sniedzējus, lauku kopienas un valsts iestādes uzturēt un paplašināt pakalpojumus un modernu infrastruktūru lauku teritorijās, vai (ja tas nav iespējams) strādāt ar lauku kopienām, lai rastu alternatīvus risinājumus. Ir jāizstrādā jauni uzņēmējdarbības modeļi, kas nodrošinātu šādu risinājumu ilgtspēju. Politikas veidotāji ir ļoti nozīmīgi, veicinot un finansējot digitalizāciju, augstas kvalitātes interneta pieejamību un viedu transporta risinājumu izstrādi, kā arī sekmējot lauku un pilsētu sinerģiju attīstību. Politikas veidotājiem vajadzētu nodrošināt kopienām tiesības komentēt pastāvošo infrastruktūru un pakalpojumus un tiesības iesniegt piedāvājumus, kā arī nodrošināt finansējuma iespējas šādiem kopienu uzņēmumiem, kas vēlas un spēj piedāvāt šo pakalpojumu nodrošināšanu. Eiropas Lauku parlamentam var būt ļoti nozīmīga loma, apkopojot pilsonisko iniciatīvu labās prakses šajā jomā visā Eiropā.

Nabadzības un sociālās atstumšanas novēršana

Daudzas lauku kopienas raksturo savstarpējas atbildības un aprūpes gars. Tomēr sociālā nevienlīdzība pastāv visur, kur cilvēki cieš zemo ienākumu un pakalpojumu pieejamības trūkuma vai diskriminācijas dēļ. Lauku kopienām vajadzētu uzņemties vadību, nodrošinot aprūpi tiem, kuriem tā ir nepieciešama. Kopienu pārstāvjiem vajadzētu būt uzstājīgiem, pieprasot valsts un pašvaldību iestādēm nodrošināt sociālo iekļaušanu un resursu pieejamību veciem cilvēkiem, slimniekiem un citām personām, kurām nepieciešam aprūpe un atbalsts.

Vietējo ekonomiku spēcīgāšana

Lai mainīgajā mūsdienu situācijā kopienas varētu attīstīties, tām ir nepieciešama stabila ekonomiskā bāze. Daudzi lauku reģioni saskaras ar tradicionālo nozaru samazināšanos, automatizācijas draudiem vai pat uzņēmumu slēgšanu un pārvietošanu uz urbānām teritorijām. Vienlaikus pastāv arī daudzsoļi piemēri, kur lauku kopienas ir spējušas attīstīt jaunas viedās ekonomikas. Mēs aicinām nacionāla līmeņa un Eiropas politikas veidotājus atbalstīt šādas eksperimentālas aktivitātes un inovācijas. Mērķim ir jābūt stimulēt un spēcīnāt reģionālās ekonomikas struktūras un sekmēt viedo izaugsmi, ņemot vērā mazo un vidējo uzņēmumu nozīmīgo lomu lauku teritoriju attīstībā, kam vajadzētu būt kā ES viedo ciemu kustībai.

Jaunpienācēji kopienā

Lauku kopienām ir labas iespējas uzņemt cilvēkus, kuri ierodas Eiropā kā bēgļi vai ekonomiski migranti. Vairākās valstīs ir labi piemēri šādām aktivitātēm, tomēr jaunpienācēju uzņemšana un integrēšana sabiedrībā nav vienkārša. Eiropas Lauku parlamenta kustībai būtu jāatbalsta pieredzes apmaiņa starp šajā jomā strādājošajiem, izstrādājot labo prakšu rīku kopumu, kas palīdzētu arī citām kopienām attīstīt šādas vietējās iniciatīvas.

Jaunieši

Jaunieši ir nākotnes lauku iedzīvotāji, tāpēc mēs piešķiram lielu nozīmi jauniešu iespējām rast labu dzīvi lauku teritorijās. Tas ietver vajadzībām atbilstošu pakalpojumu pieejamību, kā arī jauniešu iekļaušanu lauku teritoriju attīstības veidošanā. Mēs aicinām valdības, valsts iestādes un vietējās rīcības grupas nodrošināt jauniešiem iespēju iesaistīties dažādu fondu apguves īstenošanā un programmās. Mēs lūdzam Eiropas Lauku parlamenta partnerus sasaistīt savas aktivitātes ar lauku jauniešu iniciatīvām un atbalstīt viņus, kur vien iespējams, piemēram, iesaistot jauniešus kopienu iniciatīvās un atbalstot starptautisku apmaiņu starp jauniešiem dažādās Eiropas valstīs, piemēram, ar tādiem pasākumiem kā nesen Latvijā notikušais pirmais Eiropas Lauku jauniešu parlaments.

Augšupejoša vietējā attīstība

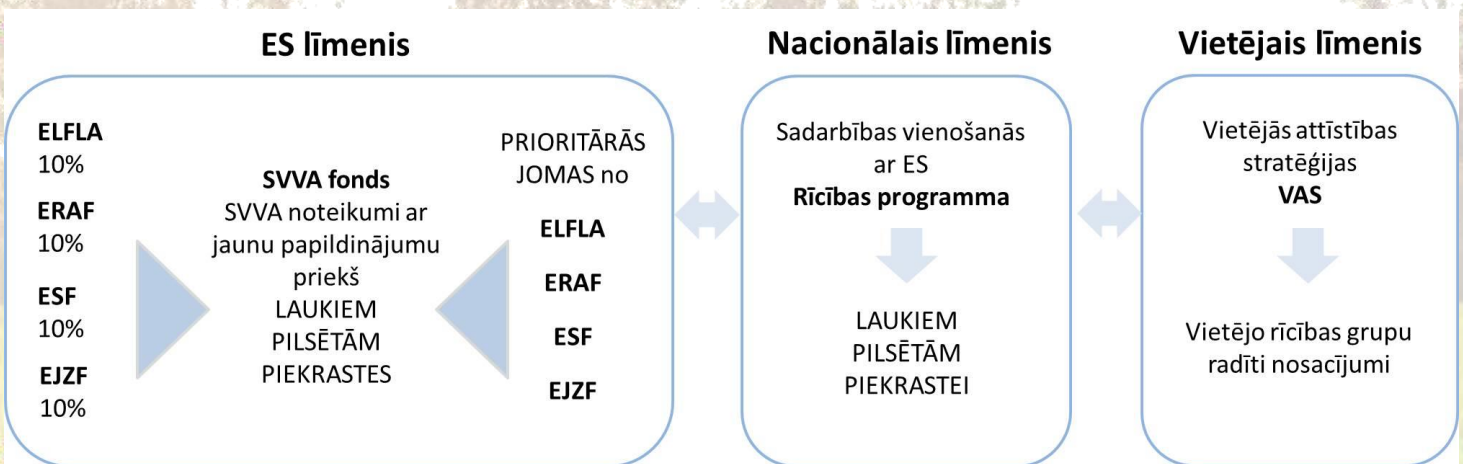
Eiropas Lauku parlamenta tikšanās Venhorstā apstiprināja lauku iedzīvotāju entuziasmu un vēlmi iesaistīties savu kopienu attīstības veidošanā un jaunu iniciatīvu izstrādē, kas spēcīnātu lauku reģionu dzīvotspēju. Mēs aicinām nacionālās valdības un Eiropas iestādes:

- atzīt vietējā līmeņa nozīmību radošu, atvērtu un konkrētajai teritorijai atbilstošu attīstības stratēģiju izstrādē un īstenošanā;
- ieguldīt kapacitātes palielināšanā un atbalstā tiem iedzīvotājiem, kuri ir gatavi iesaistīties un ieguldīt ievērojamu daļu sava brīvā laika kopienas un teritorijas attīstībā;
- spēcīnāt partnerības starp publiskajiem, privātajiem un pilsoniskās sabiedrības pārstāvjiem, atzīt un atbalstīt šo partnerību lomu trūkstošās saiknes veidošanā starp nacionāla un reģionāla līmeņa politikām un vietēja līmeņa iniciatīvām;
- palielināt investīciju nozīmību vietējā līmenī: prioritāte jāpiešķir ieguldījumiem, kas palielina zināšanas un rīcībspēju sabiedrībā un veicina ilgtspējīgu un stratēģisku esošo resursu pārvaldību un izmantošanu, piemēram, kontekstā ar augstas kvalitātes ainavām, kultūras mantojumu, interneta pārklājumu, pārtiku un atkritumu apsaimniekošanu.

LEADER fonds / Sabiedrības virzīta vietējā attīstība

Šie mērķi būtu jāatspoguļo, izmantojot Sabiedrības virzītu vietējo attīstību, balstoties uz ilgstošo LEADER pieejas īstenošanas pieredzi. Mēs aicinām Eiropas Savienībā izveidot atsevišķu Sabiedrības virzītas vietējās attīstības fondu, ar saskaņotām nacionālajām vai reģionālajām programmām dalībvalstīm (skatīt Tartu Deklarāciju).

Šim fondam nepieciešama nozīmīga Eiropas Struktūrfondu proporcija. Šajā fondā ir jābūt iezīmētām vajadzībām, kas izvirzītas kopienu virzītās stratēģijās, bez dalījuma vai demarkācijas starp Eiropas Struktūrfondu. Fondiem jābūt iezīmētiem decentralizētā bāzē caur vietējām partnerībām, lai vietējās stratēģijas var reaģēt uz konkrēto teritoriju vajadzībām un izaicinājumiem, kā atspoguļots šajā diagrammā:

Šī Deklarācija ir iedvesmojošu diskusiju rezultāts, kurās lauku kopienu pārstāvji no visas Eiropas dalījās labajā praksē un pieredzē. Mēs aicinām kā spēcīgu turpinājumu īstenot kampaņu ilgtspējīgai lauku teritoriju nākotnei, turpinot paveikto arī starp Eiropas Lauku parlamentu tikšanās reizēm.

Šī Deklarācija tuvākā mēneša laikā tiks papildināta ar papildus dokumentu ar detalizētiem priekšlikumiem par šīm tēmām, balstoties uz 3. Eiropas Lauku parlamenta rezultātiem.

Mēs aicinām Eiropas institūcijas ņemt vērā šo Deklarāciju, diskutējot un plānojot Eiropas Savienībā periodu pēc 2020. gada. Mēs veidojam vienotu Lauku Kopienu un Eiropas Lauku programmas Paktu, lai sekmētu mūsu ieguldījumu un līdzdalību Eiropas mērogā, kas pastāv sinerģijā ar Amsterdamas Paktu par pilsētām. Mēs esam gatavi sniegt ieguldījumu ciešākas saiknes veidošanā starp kopienu iedzīvotājiem un visas Eiropas kopīgajiem mērķiem.

Deklarācija latviešu valodā sagatavota projekta "Visai Latvijai jādzīvo! - Lauku nākotnes ceļa izstrāde" ietvaros, projekta līguma Nr.2017.LV/NVOF/DAP/MAC/029/01. Projektu finansiāli atbalsta Sabiedrības integrācijas fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem.

